

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslancah“ se plačuje za navadno trislopesno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasiló slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 80“.

Dopisi in naročnina naj se blagovljino pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovljino frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Deželni zbor goriški.

II. seja dne 18. septembra ob 5. uri zvečer.

Potrdi se zapisnik prejšnje seje. Poslanec Kovčič-u je dovoljen odpust 4 dni. Grof Strassoldo prosi 15 dni odpusta, ki se dovoli, pa le z malo večino glasov; poslanec Dottori želi, da se v zapisnik sprejmejo imena onih, ki so proti glasovali. Predsednik odvrne, da se to ne more zgoditi, ker ni bilo zahtevano nominalno glasovanje.

Na to se naznanijo došle peticije, katere se izročé po njih obsežku dottičnim odsekom.

Predsednik naznani, da so mu poslanci gg. bar. Pino, Deperis, Gorjup, Winkler, Ritter podali predlog, obsegajoč načrt postave zastran vpeljave šolske davščine od zapuščin.

Poslanec Pino želi ta predlog uže danes po končanem dnevnem redu motivirati. — Predsednik privoli.

Po prestopu na dnevni red predlaga poslanec Gasser v imenu dež. odbora, 1.) naj se odbije tretje stroškov za najdenice pristojne naši deželi za dobo po 1. juliju 1868, za kolikor zadevajo taki stroški tiste najdenice, ki so bili v najdenišnicah, predno je obveljala državna postava od 29. februarja 1868; — 2.) da započne odbor vse, kar je potreba v dosegu povračila stroškov nepostavno plačanih drugim deželam za vzdrževanje tistih najdenic, pristojnih naši deželi od dne 1. julija 1868 naprej, ki so bili v najdenišnicah prihranjeni pred 1. junijem 1868. Oba predloga se sprejmeta brez ugovora.

Po predlogu deželnega odbora (poročevalec dr. Abram) se sprejme Just Vuga v stalno službo kot deželni sluga z letno plačo 450 gl.

Potrdi se po predlogu dež. odbora (poročevalec dr. Abram) načrt postave zastran razdelitve občinskih zemljišč v Tomačevici na Krasu.

Zbor potrdi podporo 1000 gl., ki jo je deželni odbor podelil Ročunjskim pogorelcem. (poročevalec Gasser.)

Po predlogu deželnega odbora se dovoli cestnemu odboru Korunskemu 501 gl. 88 kr. iz deželnega zaloga kot polovico stroškov za popraviljanje mejnega mosta čez Iurijo pri Bračanu. (por. Gasser.)

Odobrijo se brez ugovora proračuni za l. 1879 glavnega zaloga za uooge, zaloga za ranjene in bolne vojake, zaloga Werdenberskih študentov, gospiuskega zaloga, zemljiščno-odveznega zaloga, zaloga za gozdo-rejo, stipendijskega zaloga in šolskega zaloga.

Odboru, ki se je ustanovil, da napravi na pomlad leta 1879 v Gorici razstavo sadja, ze'cnjad in cvetic se dovoli 250 gold. podpore.

Prošnja Alojzija Baselli-je, dijaka na višem oddelku kmetijske šole za nagrado, ker je nekda pomagal šolskemu ravnatelju pri uradnih opravilih, — se zavrne, ker dobiva ravnatelj za svoja uradna dela posebno plačilo.

O prošnji Franceta Kodermač-a, sluga dež. kmet. šole, za podporo, prestopi zbor na dnevni red.

Poslanec dr. Deperis predlaga naj se odloži razprava o prošnjah dijakov v dosegu deželnih podpor tako dolgo, da bo potrjen proračun deželnega zaloga priporočevaje finančnemu odseku, da določi prameren znesek za stipendije.

Ta predlog, katerega spodbijajo poslanci Winkler, Dottori, Tonkili in poročevalec dr. Maurovich, ostane v manjšini.

Rajmunda Luzzatto-u pravosloucu 3. leta v Gradcu se dovoli 100 gl. podpore. Isto tako dijaku na živinozdravilskemu zavodu na Dunaji, Francetu Borghes-u. Enako Antonu Brumatu modroslovcu v Gradcu.

Prošnja podpornega društva za uboge kmetijske visokošolce na Dunaji za denarno pomoč se zavrne, ker šteje naša dežela malo takih dijakov — in ker dež. zbor uže tako podpira posameznike.

Andreju Batiču živinozdravilskemu dijaku na Dunaji se dovoli 100 gold. podpore.

Poslanec baron Piu o navaja razloge v podporo svojega predloga, po katerem bi se imela skleniti postava za vpeljavo šolske davščine od zapuščin. Pravi, da je taka postava uže v vseh drugih deželah z uspehom vpeljana in da bi se moralo tudi pri nas skrbeti za bodočnost naših učiteljev s tem, da se jim ustanovi pokojninski zalog: sklepa s predlogom, da se načrt postave izroči pravnemu odseku v razpravo. Predlog se sprejme.

S tem je končala seja ob 7½ uri zvečer. Četrta seja bode necej (v petek) ob 5. uri. Na dnevnem redu je a) načrt postave zastran razdelitve občinskih zemljišč St. Tomaških, b) načrt postave zastran preuredbe postave zadevajoče učiteljske plače in stanovanske odškodnine; c) načrt postave zastran varstva divjačine in mnogo poročil petičijskega odseka.

Iz Bosne.

Zadnje dni se ni na bojiščih nič prav posebnega dogodilo, vsaj poročil nemamo o večjih djanjih. Vse kaže pa, da se bode prav v kratkem začelo energično vojno delovanje v namen, da se ustaja še pred nastopom zime zatré. General Filipović je nekda izrekel svoje zaupanje, da bode zdaj, ko so prišle zdatne vojaške pomoči v Bosno, v štirih tednih upor potlačen in Bosna razorožena, potem pa da se začne uprava organizovati. Da bi res tako bilo! a nam se zdi po dosedanjih skušnjah tak uspeh čisto neverjeten; kajti ustaši, danes pobiti in zapojeni, so drugi dan v pomnožnem številu zopet na bojiščih in ustaja ni še nikjer popolnem zatrá tudi tam ne, kder so naši najlepše uspehe priloževali. Tako nisto na pr. niti Banjaluska okolica, niti cesta od Stare Gradiške do Banjaluke nič kaj varni; cesta ob reki Bosni pod Maglajem je tudi še dan za duem po turških ustaših v nevarnosti, in tudi v Hercegovini, kder se je s početka avstrijska operacija še precej gladko razvijala, rastejo krvavi hidri upora še vedno nove glave. Da, celó v Sarajevu, kder je glavni stan naše vojske, se spletajo še dan danes zarote. V svojih cerkvah se skrivaj zbirajo Turki ter kuhajo svojo naklepe, kako bi naše vojake nemdoma napali in uničili. Ritmajster Čeč je zasučil 40 Turkov v takem pogovoru; bili so ujeti in čez Brod v Avstrijo odvedeni. — „Pester Lloyd“ pravi, da vé iz dobrega vira od bosenske meje, da je v Bosni najmanj 60.000 turških upornikov na nogah. Osem ur od Banjaluke imata zloglasna bega Požderac in Bekić 6000 upornikov; v zapadu Bosne jih je pa nekda 30.000 v pravilno napravljenih vtrdbah ali šancah. Iz Carigrada se poroča, da šteje „albanska lga“ uže 160.000 mož. — Vsa ta poročila, uže po svojih virih sumljiva, vtegnejo biti sicer močno pretirana; toda če vzamemo, da je le polovica vsega tega res, — če pa pomislimo, da so ustaši na domači zemlji, kder jim je tako rekoč vsak kamen znan, da poznajo in zasedajo najboljše pozicije, da so preskrbljeni z izvrstnim orožjem, da so v orožji izgojeni in izvežbani, — na drugi strani pa, da so naše vojne čete, ki so prve Bosno zasedle, po tolikih strašnih bojih, po neizmer-nih strapacih in boleznih — uže močno oslabiljene, mej tem ko se novo dohajajoče divizije vsled sijajno dokazanega madjarskega patriotizma pri preskrbljevanji potrebnih vozov in pripreg — le kesno naprej pomikajo

LISTEK.

O izgovarjanju „l“ in „v“ koncem in sredi besedi.

Čisto, lepo izgovarjanje in povdarjanje pisemnih glasov, zlogov, besed in stavkov je dika jezikova, koji daleč okrog tako prijetno doni, da se domačin in ptujec čudita nad njegovo prijetnostjo ter ga prištevata k bližajočemu se pisemu jeziku. Tak jezik moramo, ako hočemo izpolniti svojo sveto dolžnost, čim dalje mej ljudstvom širiti. — Slabo izgovarjanje pisemnih glasov, zlogov, besed in stavkov, je gerdoba, terdost in okretnost jezikova, kateri tudi daleč okrog doni na našo kvar, ptujčevo pa veselje! Tak jezik prištevava vsak razumen človek — posebno ptujec — k bližajočemu se ljudskemu podnarečju. Ptujec priteče koj na pomoč, da nam pomaga razklati deblo, katero sami nepremišljeno čim dalje koljemo. Ni-li to žalostno? Kedor zna ceniti lepoto jezikovo in kedor pomisli, kaj zna iz vsega tega priti, ne bo gotovo zagovarjal podnarečja v ljudskih solah, čitalnicah, glediščih in evakih javnih prostorih ter tudi ne v vsakdanjem življenji sredi prostega ljudstva; klical bo marveč z našim slavim pesnikom Fr. Cegnarjem:

„Doversujmo nam od zgorej dano naročilo
Da ne bo nam solnce za gorami zatoniło“

„Iz pšenice, verli bratje! ljulko populimo

Zdravo seme v brazde rojstne ujive zasadimo“.

Ko zapusti človek zastarele puhle šolske zidove, poda se v javno življenje. Pri priliki obišče veselice, javne shode in kaj enakega ter poslušar zagovarjanja kolikor prostega ljudstva, toliko tudi nam zbrane intelligence. — Nedavno od tega obiskal sem tudi jaz neko veselico, pri kojeh se je mej drugimi govori, upletel tudi govor o izgovarjanju „l“ in „v“ koncem in sredi besedi. Ker se je čez „čisto“ izgovarjanje ovih dveh pisem toliko udrihalo, zdi se mi sveta dolžnost in prav zdaj pripraven čas, da spregovorim nekoliko o njihovem izgovarjanju.

Opisovalni deležnik preteklega časa n. pr. besedi: delati, pozabiti, reči, se glasi: delal, pozabil, rekel; pretekli čas izobrazimo pa, če opisovalni pretekli deležnik se sedanjikom: sem, si, je itd. zložimo, kakor kaže: delal, sem pozabil, sem rekel. — Vi, ki terdite in povdarjate, da se „mora“ koncem in sredi besedi mesto čistega „l“ in „v“ ingovarjati „u“, pridite sedaj sem, ter povejte mi, pravi „Janežičeva“ in sploh vse druge slovnice, da se opisovalni pretekli deležnik končuje na „u“; tedaj: delau, pozabiu, reku? — Res pravi Janežič v svojej slovnici, da se koncem besedi pisma „l“ navadno po domače izrekuje kakor v (tedaj ne kakor „u“, kar je pa vse eno naplačno), piše se pa le „l“; ali on sam pobija s tim svoje drugo pravilo, koje se glasi: „Kolikor zlogov, toliko samoglasnikov; ne piši, tedaj tudi ne izgo-

varjaj“ ne več ne manj samoglasnikov, kakor je zlogov! — In zakaj bi „moral“ mi izgovarjati koncem besedi mesto „l“ neopravičen „u“? — Smo li mar Slovenci, Francozi ali Angleži, ki drugače pišejo, kakor izgovarjajo? — Pa ni bo kedro ugovarjal, kakor mi tudi je, da večina slovenskega ljudstva izgovarja mesto „l“ in „v“ koncem in tudi sredi besedi „u“. Prav! na to odgovorim jaz pa drugo! Kolikrat se ne pripeti, da se rabijo skoro po vsem Slovenskem za to in ono reč ali stvar popolnoma slabi izrazi; najde se pa katič v slovenskej deželi, kjer imajo za one reči in stvari prav dobre izraze in glej! vzamejo se oni izrazi v pismeni jezik ter porablajo se pri vsakej priliki. Odloči tukaj večina? Prav tako se godi z izgovarjanjem „l“ in „v“ koncem in sredi besedi.

Zahodni Slovenci izgovarjajo koncem besedi „l“ sledeče: „biu“, iz tega „bla“.

Štajerski Slovenci izgovarjajo koncem besedi „l“ sledeče: „biu“, iz tega „biela“.

Ogerski Slovenci izgovarjajo koncem besedi „l“ sledeče: „erkao“, iz tega „erklia“.

Slovenci okoli Ptujja izgovarjajo koncem besedi „l“ sledeče: „reko“, iz tega „reklja“.

Gorenski Slovenci spreminjajo „l“ pred a, o, u v „v“ in naopak n. pr. „vu“, mesto „lu“, „sva“ mesto „sla“ itd. Dolenci celó izpusté „l“ ali pa ga izgovarjajo kot „u“ n. pr. „dug, doug“ mesto „dolg“. V slovenskih goricah na Štajerskem pa izgovarjajo „l“ in „v“ najpravišeje; ker ju izgovarjajo, kakor se pi-

—ne moremo si nikakor misliti, da bo mogoče upor v tako kratkem času potlačiti.

Zasedanje Bosne je bilo od avstrijske strani ne samo močno zakasnjeno, ampak tudi, kakor vse kaže, nepremišljeno započeto in nemarno se izvršuje. Naše vojske ne trpésamo zaradi neprestanih bojov in vednega zavratnega napadanja od strani divje turške druhal, ampak skoro še več vsled nerednega preskrbljevanja se življenjem in z vsem drugim, česar se za vzdrževanje vojske na tuji, sovražni zemlji potrebuje. Pri Bihaču so se morali naši nekda ne samo zaradi tega umikati in slednjič umakniti, ker je bil sovražnik veliko močnejši, ampak tudi za to, ker jim je municije zmanjkovalo. Brali smo mnogo privatnih pisem s bojišča od prav zanesljivih mož: — vsi tožijo o velikih nerednostih v preskrbljevanju vojske; o večdnevni lakoti itd. in oni, ki so v viših legah, na pr. okoli Ključa in višje v Hercegovini pravijo, da jih posebno po noči, ko morajo mnogokrat v strašni megli ali v dežju pod milim nebom ležati, silno zebe, ker nemale razum premočene obleke—nobene odeje. Naravno tedaj, da jih mnogo oboli in pomrje. In kedo je tega kriv? Večinoma pač madjarsko avstrijsko čutje, madjarski patriotizem, kateri ne samo, da se brani vojne priprave preskrbljevati, ampak se tudi na vse kriplje upira, da bi se ne začela delati za vojne namene tako silno potrebna železnica Sisek—Novi. Žalostno, zares žalostno, da nema vlada v sedanjem izvanrednem položaju toliko energije, da bi preziraje madjarsko sebičnost in trmoglavost tolikej potrebi naglo v okom prišla. A treba spoštovati konstitucionalne oblike, pravi Andrassy, pravijo strahopetni ministri vsi z vojnimi ministrom vred, in čakati, da bode ogerski parlament sklican in milostno privolil v izdelanje železnice. V Avstriji veje zares najčistejši duh konstitucionalne svobode, ko morajo cele vojske stradati in mraza trepetati,—ko se prevzame vojne operacije v neizmerno muko tisočim prezvestih družin in v neprecenljivo škodo rahločutnim Madjarom. To se pravi zares korektno-konstitucionalno postopati. Ali so pa naši zg. ministri tudi glede nas Slovanov tako skrupolozni, ka-li?

O najnovejših dogodkih poroča Sl. N.: Vsled velike vojne akcije, ki se je zdaj po dohodu pomočnih vojsk začela, bil je velik boj, v katerem je naših mnogo padlo, da si oficijalni telegram ne vé še povedati, koliko. Naši so s štumom vzeli Brčko, katero so turški ustaši s trdovratnim bojem do zadnjega branili. Oficijalni telegram od 18. septembra o tem se glasi: 26. brigada je 16. t. m. prišla v Dubrave na Trnju, a 25. brigada je zasedla po daljem trdovratnem boju Loučare in Krespič. Dne 17. t. m. je 13. divizija uredila se za napad na Novi-Brčka. Vojaci so prodirali v trdovratnem strelnem boju naprej, in so dobili še le dalje podirajoči tudi izdatno pomoč od kanonov, kateri so potem iz treh baterij na Turke streljali. Naši pešci so prodrli do mesta, z naskokom vzeli dve šanci, od katerih je bila jedna z dvema kanonoma oborožena, udili so potem v mesto, katero so precej zasedli. Upor turški je bil do zadnjega jako trdovraten. Boj se je končal še le ob 8. zvečer. Dva kanona in dve zastavi so naši priplenili; izgube še niso preštete.

Oficijalni telegram 17. septembra pravi: Ofenzivne operacije, katere so se 14. t. m. s prekoračenjem Save pod fml. Bienertdom pričele, so se brez ovir dovršile. Čete so uže 15. t. m. čerto od Save čez Sakoao in Gradacac proti Bosni zasedli. Važni Gradacac zasedli so skoro brez boja in razoroževanje pričeli. V tamošnjem gradu našli so dva ka-

nona. Kristjanske občine sprejele so naše čete povsod z zagotavljanjem svoje udanosti. Fml. Szapary pričel je zopet svojo združeno akcijo pri Doboju, in je 15. t. m. z jutra poslal močnejše oddelke na ogled proti sovražnikovemu nastavljenju. V boju prednjih straž, trajajočem do 8. ure, padel je lejtenant Manz 4. lovskega bataljona, in je ranjenih 20 mož. Oddelek, ki je 16. t. m. proti Gračanici šel, našel je, da so ustaši ta kraj zapustili, in se deloma severno, deloma proti dolenjej Tuzli nazaj pomaknili. V okolici Banjaloke se razoroževanje vedno bolj nadaljuje. Proti Bihaču jelo se je zopet z močnejšimi četami marširati. Jedna kolona napadla je vas Izatič in hiše, Gata, Vikič in Mušinovac. Ti kraji so bili razstreljeni in ustaši po daljšem boju razpršeni. Ranjena stabila stotnik König in lejtenant Nemeš od 76. res. polka, potem 42 mož, 3 pa so mrtvi. Druga kolona demonstrirala je proti Zavalju, da bi se sovražnik zadržal, ter mu je od njega branjeno pozicijo pri farovži Zegar vzela. Ranjeni so bili pri tem 3 častniki, 2 kadeta in 103 možje. Ob jednom času demonstriral je tudi 88. ogerski bataljon deželnih brambovcev pri Prosječenikamenu in Ljeskovcu za to, da bi se sovra nik zadržal. Od Trebinja marširal je jeden bataljon in jedna gorska baterija na cesti proti Vileku, da bi se pota popravila, katera so ustaši deloma razrušili. Pri vrnitvi po dokončanem delu streljali so ustaši od zdej na jedno kompanijo, katera boja nij v pravem času prenehala, ter je izubila 3 oficirje in 80 mrtvih in ranjenih vojakov. Oficir generalnega štaba Schweiger se pogreša.

Dopisi.

Iz Gorice, 10. sept. (Izv. dop.) (Shod v Logu; vinska razstava; kmetijska tombola in beseda v Vipavi; Slap.) Uže kot mali kmečki dečko v strijčovi hiši veselil sem se shoda v Logu; 8. september bil mi je vedno najbolj priljubljen. Pa kdo ne bi se radoval vedoč, da mu ta ali oni strije, teta Mica ali Jera, gotovo prinese iz Loga par pečenih štrukljev, ki tako slovijo po Notranjskem. No, to otročje veselje mi je sedaj zgumelo, a shoda v Logu se še vedno radujem, tem bolj ker oddaljen od svoje domovine sem gotov, da tam v dobim sorodniku, starega prijatelja ali vsaj kacega znanca iz presrečnih mladih let. Osmega t. m. tedaj odrinili smo ranega jutra v družbi s „člani“ goriškega „Slavca“ proti prekrasni vipavski dolini.

Potovanje je bilo le malo zanimivo; poveščevalo pa je v resnici kaj krasno izhajanje solca tih peščico goriških romarjev. „Tih peščico!“ Da tih, kajti g. „Slavčev“ general je oster mož. Prepovedal je prav po paševsko svojim „Slavcem“ peti, da ne bi si za mašo v Logu gerla pokvarili. Da nam je pa čas hitreje minol, šalili smo se drug z drugim do Robka, kjer je bil napovedan zajuterk. Od tam do Loga nij bilo več postaje. Kakor je bila občna govornica, peli so goriško-vipavski „Slavci“ pri maši prav dobro; le posameznim je bilo prevročje, pa kaj bi ne, v Log priromajo naši Notranjci, Idričanje, Kraševci itd.; cerkev je bila prepolna. Pa res je bilo letos ljudstva izvanredno mnogo; znano je uže, da je na dan shoda tudi sejem, kjer vdobiš, kar ti srce želi celó sladkarji iz Ljubljane so tu še serčki iz medu in druge tvarine preskrbljeni, na katere gotovo nobeno kmečko dekle ne pozabi ter za svojega ljubimca izbere kaj zares „gorečega“.

Pol ure od Loga je terg Vipava, kjer smo si

„pod skalo“ suha grla z dobrim pivom pomočili. In kje je lepše nego „pod skalo“ kjer izvira bistra Vipava? Zato pa smo tam največ dneva preživeli. Stoprv popoldne obiskali smo razstavo vin in grozdja slapske šole. V narodnih barvah okinčanej sobi bile so kaj okusno razpostavljene raznih vin boteljke, okolo teh kacij 30 sort grozdja. Nij tseba tu omenjati, kar uže vsakdo vé, da je vino izvrstno in g. Rihard Dolenc, vodja slapske šole v svojej stroki pravi mojster.

Tombola, za katero so bili odmenjeni dobitki obstoječi iz različnega kmetijskega orodja, versila se je v prostornem dvorišči g. grofa Lanthierija in bila je prav dobro obiskovana. To je kaj lepa ideja, da se napravi vsako leto kmetijska tombola; kajti s tem pride marsikater kmet — ki je srečen — po ceni do kmetijskega stroja in zadobi veselje rabiti ga. Če vidi, da mu ugaja, bo gotovo tudi sosedu stvar priporočil.

Najživahneje pa je bilo na večer v čitalnici. Tu se je sešla vsa Vipavska narodna inteligencija in kmetijski stan bil je dobro zastopan; tako so bili vsi prostori polni, da je moral marsikateri zabavo pri kozarcu poštenega vipavca mej prijatelj iskati, kajti čitalniška soba bila je prepolna. Igra je bila izvrstno predstavljena; petje, pri katerem so sodelovali z generalom „Slavci“ — prav dobro. Po besedi je pa mladina plesala gotovo do ranega jutra, mej tem ko so starejši narodnjaci zabavali se pri kozarcu do pozne noči.

Obiskali smo tudi vino- in sadjerejsko šolo na Slapu. Res tu mora sleherni priznati največi red in prelepo obdelovanje nogradov. Priporočil bi, naj napravi goriška kmetijska šola enkrat izlet na Slap in gospod Monà bo z lastnimi očmi videl in se podučil, kaka mora biti šola „eminente prtica.“ T.

Iz Kozane 12. sept. (Izv. dop.) Povsod se toži,

da rasejo občinski stroški od leta do leta in da se nakladajo občinarjem neprenesljiva bremena. Le pri nas je videti, da živimo v tako srečnih razmerah, da si zamoremo butaro še nekoliko obtežiti. Nekatero modre glavice so se namreč namenile prositi, da se občini Kozana in Vipolže ločiti od sedanje Šmartinske županije ter ustanovite skupaj kot županija sama za se.—Če to dosežejo, se bode res nova županijčka lahko ponašala se svojim „podestatim“ in se svojimi „deputati“ in „konzeltriji“ ter bo svoja opravila sama opravljala. Kaj pa se stroški za svojo pisarnico, za tajnika in za marsikaj drugega, kar nas uže zdaj v zvezi z veliko županijo tare in žulji, kako bo pa s temi? I kako neki? plačevali bodo posestniki; saj imamo grofa Attemsa, Luzenbergerja, nunski samostan mej nami, kaj bi se bali stroškov? Ti taki lahko še kaj več omagajo, kakor take malenkosti, to je res; vprašanje je le, ali pa hočejo? Istna je, da morajo zdaj v veliki županiji druge občine za Kozano in Vipolže zakladati—kaj pa potem? Zdej plačuje cela županija bolnišnični dolg skupaj; kedo bo pa potem plačeval? ubožec ne, posestnik tudi ne bo mogel; saj smo razen zgoraj imenovanih uže skoro vsi v „karjoli“ ter vozimo peruta po tleh.—

Meni se veliko razumnejše zli, da se držimo starega avstrijskega gesla „viribus unitis“ — nego da cepimo moči, katerih niti vsi skupaj nemamo zadosta gledé na vsak dan množéča se občinska opravila.

Iz Ljubljane, 19. sept. Prezanimivo se nam zdi, kar se godi zdaj v deželnem zboru v središči Slovenije in zato menimo, da ustrežemo vsem tistim

Pa sploh o slovenščini se, z malimi izjemami (pri sestavljenkah) ne trpi v pisavi dveh samoglasnikov skupej; zakaj bi se tedaj trpela v govoru? Kje so oni tehtni vzroki, koji ovo opravičujejo? Kedor jih zna navesti, klčem mu iz serca z očetom Marko Pohlino: „oljkina vejica se še dobi“; naj le poskusil Vam, ki terdite in zagovarjate „u“ mesto „l“ in „v“ koncem in sredi besedi v ljudskih šolah in v govoru z ljudstvom, ne vem dati drugega sveta, kakor da se podate (če že ne bivate tam) v kako primorsko mesto ter poslušate o megletem vremenu v bližini „morski rešilni rog“ (tromba marina) vsaj par ur zaporedoma; ali pa da vzamete v roke „kontrabas“ ter udrihate z vso močjo po vseh treh ali štirih strunah tako dolgo, dokler se naserkate in tudi enkrat naveličate blagoglasnega in toliko poveščevanega „u“; ova instrumenta sta najbolj pripravna v to.

Vi pa, vrli slovenski kandidati, pripravniki in vsi drugi, kojim je sploh mar čistost naše mile materinščine, zagrabite „u“ v nepotrebnih slučajih za vrat ter verzite ga v gozd mej medvede in volkove, kjer naj ž njimi tuuuuuul ter obzaluje svojo nemilo osodo! Priporočam vam gorčice, da pilite in čistite sploh kolikor mogoče svoj jezik, da se v m ne bode učitalo, ko stopite v javno življenje, ka obešate slovenščino na kol; marveč da bode vsak videl in vedel, domačin in ptujec, ka ste vneti za sveto stvar — za naš krasnomili materni jezik.

še: dolg, sem delal, sem pisal, lev, setev in ne dug ali doug, sem delau, sem pisau, leu, seteu itd. In zakaj bi se ne poprijeli vsi tega, ker je edino prav in dobro? Jeli to tako težko, posebno vam, ki umejete pisati in brati? — Ne bodite več taki, kakor oni, ki mi je rekel nedavno od tega: „Pervo leto naj se v šoli z otroci pravilno piše in „izgovarja“, a ko pridejo drugo leto v šolo, naj se jim pove, da se nima tako izgovarjati, kakor se piše!—Otroka naj se ubija tedaj, ko zna že pravilno in „edno“ prav izgovarjati, brezpotrebno pravilo v glavo! In kaj brezpotrebno — še celó slabih pravil naj se otroci učé?—Ubi pamet! —Nekedo mi je pa rekel, da naj se v šoli pravilno govori in bere, mej ljudstvom pa ne! Zakaj pa ne mej ljudstvom? Prav mej ljudstvom mora človek v gladkej materinščini govoriti, da kmet sprevi ti, kako krasen je naš jezik ter ga začne iskrenejše zojiti in ljubiti, zapominjši si do tedaj neznanu mu iz-aze. Kako si bono pa drugače edinost v jeziku ohranili, če ne izgovarja vsaj slovenska inteligenca glase in zloge, kakor jezik zahteva?—Kako hocemo dospeti do tega, da bo tudi prosto ljudstvo boljji jezik govorilo, če pa sami trósinu v šolah in mej narodom neopustljive pege?—

Vi, ki zagovarjate „u“ mesto „l“ in „v“ koncem in sredi besedi, se ne pravi to prav toliko, kakor kedor zagovarja v nemščini: „Nochdem ik ver-waundet wor, bin gegougen in Spitol?“ Niso-li to črni neodpustljivi grehi! Učitelji! ne nalagajte otrokom in sebi brezpotrebni bremena in posebno ne otrokom

po vsakem neopravičenih in po vsem slabih pravil! Prosim vas, le pogledjte v zvezke svojih otrok in zapazili boste — o čemer ste se že gotovo prepričali: „sem videu vouka, ki je tekuu itd. in če prav se vam posreči, kar je skoro nemogoče brez velikega truda, da zadenejo otroci, kakor slepa kura zerno, tu pa tam pravo, ostane jim to le toliko časa, dokler terzejo hlače po solah; ko pa te zapusté izgine „l“ in „v“ v pisavi in mesto „jega nastopi vsiljenéz „u“! Le berite pisma našega kmeta, tudi če je dokončal prvo ali drugo gimnazijlko ali realko, in prepričali se boste o prežalostnej resnici. — Ko bi se pa podučevalo kakor gre, ne bilo bi tega!

Ugovarjati bi mi tudi znal kedo, da je jezik, ako izgovarjamo koncem in sredi besedi „u“ mesto „l“ in „v“ mehkejši; vse prav! Res je, da je jezik tím gladkeji, čim več samoglasnikov ima vsaka beseda; ali smelo terdim, da ne postane naš jezik radi „l“ nič terši, marveč bolj tekoč in mil, ker glas „l“ ni terd; nasprotno izgovarjanje pa, kakor n. pr. brau, sejau, spau, jeu, seteu, žetou, mesto bral, sejal, spal, jel, setev, žetev, je veliko nevkretnejše pa ne blagoglasnejše. In tudi ko bi bil glas „l“ terd; je vsaj pravilen, katero pravilo pa opravičuje „u“? Po vašem bi morali tedaj čehi svoj rz in r kar odstraniti, ker je malo terd ter omisliti si v govoru kak drugi glas in prav tako bi morali storiti v večih slučajih tudi drugi narodi! Kaj drugega, kaj drugega naj bi se iz jezika odpravilo, ne pa kar je pravilnega in popolnoma opravičenega!

našim čitateljem, kateri ne beró „Slov. Naroda“, ako jim iz številke 214. tega vrlega zagovornika naših skupnih narodnih interesov, priobčimo poročilo o važni seji, pri kateri je bil razgovor o zadnji krivični volitvi deželnih poslancev: „Kranjski deželni zbor je imel v pondeljek svojo drugo sejo. Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo deželnega odbora o poslednjih volitvah za kranjski deželni zbor. Ker so bili zlasti pri mestnih volitvah uloženi mnogi protesti, pričakovati je bilo, da se bode celo poročilo izročilo v pretres posebnemu odseku, vsaj taka navada je v vseh družih zborih. A zdanja nemškutarstva večina se je prej tiho dogovorila, da se verifikacije imajo precej vršiti, gotovo so nemškutarji upali in mislili, da bodo narodni poslanci prekvapeni, iznenadeni in nepripravljeni za večje ugovore, in da se bodo tako nemškutarji ognili „sitnim“ debatam. A motili so se. G. deželni glavar je poskušal, da bi generalno debato potlačil. Ko je namreč g. dr. Bleiweis s kratkimi besedami nasvetoval, da se poročilo o volitvah izroči posebnemu odseku, čemur se je poročevallec Dežman ustavljal, in ko je od nemškutarstva večine dr. Bleiweisov nasvet bil ovržen, izreče deželni glavar naenkrat, da je generalna debata končana. Ali mej našimi poslanci sede uže preizurjeni parlamentarci, da bi se od g. Kalteneggerja dali na tak način uganjati. G. dr. Vošnjak protestuje, ker je govor bil le o formalnostih, ne pa o stvari sami. Glavar se končno po daljšem pričkanju uda, in privoli, da se generalna debata zopet začne. Govoril je potem gospod dr. Vošnjak, dokazujoč nezakonitosti, katere so se godile pri volitvah, in da zdanja večina stoji le na podlagi terorizma. V istem smislu je govoril g. dr. Bleiweis. Baron Apfaltrern in Dežman pa skušata ovreči, kar sta predgovornika trdila.

V specialnej debati, ki se je po tem začela, se potrdi vse volitve kmetijskih občin brez ugovora. Le pri kočevski volitvi dokazuje poslanec g. Kljun, da imajo kočevske občine za 10 volilcev več, nego jih jim gre po številu prebivalcev. Nasvet, da se ta volitev v pretres izroči posebnemu odseku, bil je sprejet.

Pri litjski volitvi je poslanec g. Svetec v dolgem govoru razkril ravnanje litjskega okrajnega glavarja Vestenecka. Vesteneck, hudo zadet, skušal se je oprati, a niti jednega, od Svetca navedenega fakta ni ovrzel.

Najhujši in najstrašnejši boj pa je nastal, ko je šlo za verifikacije mestnih volitev. Tržiška, postojnska in novomeška volitev bile so na tanko pretresene od poslancev dr. Bleiweisa, dr. Zarnika, Navratila, dr. Vošnjaka, dr. Poklukarja, Svetca. Razkrite so bile vse nesiamnosti, korupcijska sredstva, kupovanje glasov, katerih so se nemškutarji posluževali, da so si sedeže v teh mestih prislepili. Ugovarjal pa je zmirom Dežman in zopet Dežman. Pač dokaz za stranko, kako slabo mora biti, da nema družega v boj poslati, nego osivelega, a proti lastnemu narodu od strasti kipečega tega renegata.

Vedno bolj razburili so se duhovi, ko je pri novomeški volitvi poslanec Navratil z imeni in hiš. števil. navedel vse tiste volilce, ki so od Hočevarjevih agentov bili podkupljeni ter za svoje glasove, da jih dajo Hočevarju, dobili Judeževce srebrnike od 40 do 100 gold. Dežman, ne da bi ovrzel ta fakta, česar nij mogel, začel je psovati narodno stranko kot „tartufe“, „denuncijante“, „škandalmacherje“. Dr. Vošnjak odgovarja, energično braneč čast slovenske stranke, rekoč, da jedini tartuffi v deželi so renegatje à la Dežman, denuncijanti in „škandalmacherji“, pravi, pa so tisti okrajni glavarji, kateri, kakor Vesteneck uradnike, poštarje itd. denuncirajo, ter jih celo ob kruh in službo spravljajo, ako se nehte z dušo in telesom udati nemškutarjem. Vsak parlament, pravi dr. Vošnjak, kateremu je na svoji časti, kaj ležeče, bi moža, ki si je poslanski sedež kupil, sramotno izbacnil iz zboru. — Deželni glavar kliče zaradi teh besedij govornika k redu. Dežman začne zopet strastno zabavljati na narodno stranko, češ, da vsacega za renegata razglašal dor neče izdajati državnih interesov in se za panslavizem potegovati. Pri teh besedah nastane velik hrup na narodni strani. Klici: „Proklete grablje!“ „Slava Slavjanom!“ „Renegat!“ se neprenehoma ponavljajo. Vsi poslanci skočijo kvišku in glavar se komaj čuje, ko na ves glas kliče, da je seja pretrgana. Ker je deželni glavar Dežmanu dopustil njegovo grdo zabavljanje, ne da bi ga opomnil k dostojnemu obnašanju, zapuste zdaj vsi narodni poslanci indignirani dvorano, v kateri se jim sme, ki zastopajo ogromno večino naroda na Kranjskem, vsaka surovost v lice metati in veleizdajstvo očitati, kar je Dežman nepoka an storil.

Deželni glavar sklene precej potem sejo, ki je trajala od 1/211. ure dopoldne do 4. ure popoldne. Mestne volitve — kranjska, postojnska in novomeška so bile izročene verifikacijskemu odboru v pretres.

Politični pregled.

Na Dunaji je bil v nedeljo in pondeljek ministerski svet pod predsedstvom cesarjevim; razpravljalo se je vprašanje o železnici Sisek-Novi in kakor slišimo, se je nepovoljno rešilo. Ogerski parlament bo moral namreč poprej privoliti, da se železnica dela, ker sicer bi se grešilo zoper ustavo.

Volitve v deželne zборе so povsod končane razen Českega, kder je zdaj agitacija najživahnejša. Na Solnograškem so zmagali konservativci; tam bo tedaj tretji zbor poleg tirolskega in predarelskega s konservativno večino. V Kranjskem dež. zboru so viharne debate pri verifikaciji volitev. Se ve, da ne more slovenska manjšina, dasi z golimi resnicami osvitljuje velike krivice, ki so se pri zadnjih volitvah godile, v boju proti nemčurjski večini nohenega dejanskega uspeha doseči; a nemčurji morajo vendar strašno grenke požirati in stvar ne more ostati brez moraličnega uspeha. Je pa zares v nebo vpijoče razmerje da imajo večino Nemci v deželi, ki šteje 400.000 Slovencev in le k večjemu 30.000 Nemcev.

Cesar je sprejel dne 16. t. m. hrvatskega bana Mazuraniča v daljši avdijenci. — Hrvatski zbor je sklican na 28. septembra.

Na Ogerskem se čedalje huje segrevajo zoper avstrijsko zvanjanje politiko. Celó poluradni „Pester Lloyd“ se je izneveril Andrassy-ju, ko je pozvedel, da namerava Avstrija v Bosni sè Serbi in Černogorci skupno delovati.

Grška se resno pripravlja na vojno zoper Turčijo; a zavezniki, perfidni Angleži, se jej umikajo in morala bo tedaj sama za orožje zgrabit, ako bo hotela, da se jej želje po raztezanji svojih severnih mej izpolnijo.

Razne vesti.

Deželni zbor goriški je imel sinoči (v petek) svojo četrto javno sejo. Poslanec Povše in tov. so interpelirali vlado ali ne misli prenehati od prestrogega eksekucijskega iztirjavanja davkov po novi postavi. Sprejela se je postava zastran varstva divjačine, dalje postava zaradi nekaterih preuredb v obstoječih postavah zastran učit. plač in postava zastran razdelitve občinskih zemljišč št. Tomažkih. 5. seja bo necoj.

Na kmetijski šoli se prične denes teden drugi tečaj (še po dosedanjem sistemu). Kedor želi vstopiti, naj se nemudoma oglasi pri vodstvu šole, ali ustmeno ali pisмено. Na nižjem slov. oddelku učencev—delalcev je izpraznen en štipendij od 120 f.; poleg tega dobiva učenec še vsak teden nagrado za marljivo delo. Obširnija pojasnila zamorejo slovenski kmetovalci dobiti gotovo pri g. prof. Povše-tu.

Srečna Gorica! ker ni več „irredenta“, ampak uže „redenta“, kakor beremo na nekem proklamu, ki je bil davi raztrošen po vsej avstrijski Nizzi v spomin vzetja Rima dne 20. sept. 1870. — Mnogo rogoviležev počiva uže v hladni senci inkvizicijskih ječ, te dni so jim zopet nekatera ptičke pridružili, pa še ni miru. Iz tega sklepano, da se je pravica še le „marionet“ polastila, Reccardini pa še svobodno vlačí svoje niti v Gorici, ki je čez noč postala „redenta“.

Iz Renč se nam piše: Ivan-u Pahor-ju iz Renč, ki je čez 7 let v tej občini v občo zadovoljnost vseh oblastnij in občinarjev zupanoval, in se posebno v vojskinem letu 1866 za preskerbovanje vojakov trudil, tako, da ga je visoko c. k. namestništvo s posebnim odlokom pohvalilo; bil mu je leta 1875 starejši 23 letni sin, edina podpora velike družine, iz III. starostnega razreda v vojske vzet.

Ravno tako bil je naslednje leto 1876 drugi sin za vojaka topničarja poterjen, kar je pozročilo materi dolgo i nevarno bolezen, koja traja že 21 mesecev. Nesrečna družina je željno pričakovala vrnitve starejšega sina, kajti dopolnil je bil 3 službena leta, ter upala, da z vrnitvijo sina bode tudi nesrečna mati poprejšnje zdravje zadobila, ali: — „človek obrača, Bog pa oberne.“—Dne 15. t. m. došla je nesrečnima roditeljema prežalostna vest, da je bil nju preljubljeni sin 7. t. m. pri „Ključu“ v Bosui od sovražne krogle ravno v serce zadet, tako da je koj na mestu blago dušo izdihnil. Katero človeško srcé ne bi krvavelo, katero oko ne jokalo britke solze sočutja — videti in doživeti nepopisljiv družinski prizor, ki ga je tužno poročilo vzbudilo. Ubogo materino serce!—

† Anton Malnič umrl je 11. t. m. previden s tolažilnimi sakramenti v 91. letu svoje starosti. Ker

so črtice iz njegovega življenja zelo zanimive, naj mi bode dovoljeno jih tukaj nekoliko navesti. Rajnki narodil se je v Kanalu leta 1788. za časa francoskih vojsk. Pod Napoleonom I. vzeli so ga v vojske (leta 1811) in odpeljali so ga koj v sedanje italijansko mesto Turin, potem čez Mont-Cenis v Chambery in slednjič v Lion, kjer je bil interniran l. 1812. V teku tega leta, ko se mu je začelo tožiti po dragi mu domovini, pobegnul je, ko je zvedel da francoski vojski slabo gre, v Nemčijo, potem na Dunaj, slednjič v Zagreb, kjer se je seznanil z mladim banom Jelačićem, pri katerem je tudi nekaj mesecev kot osebni strežaj služil. Ko so pa Francozi vojsko zgubili in primorani bili, lepo Ilirijo zapustiti, vrnul se je naš Tone leta 1815. zopet v preljubljeno mu domovino, v prijazen Kanal, kjer so ga Kanalci za župana (tačas obberichterja) izvolili. To službo je do l. 1849. vestno opravljaj. Za njim postal je župan g. Peter Ivandič, kateri je 12 let županil. Za njim bil je izvoljen sin rajncega Toneta, gosp. Franjo Malnič, sedanji naš župan, ki župani celih 18 let.

Iz Trsta se nam piše: Slovenec je vdobil privilegij za novo iznajdbo pri glasovirju; iz tega je razvidno kake talente imamo med našim narodom, če ravno nasprotniki tega ne priznavajo; ali umetnost je enaka pred vsemi narodi. Zalostno je pa, da ravno marsikteri umetnik je malo znan med slovenskim narodom. Gospod Anton Kofol rojen v Lomu pri Kanalu, še mlad mož bivajoč uže mnogo let v Trstu (via Acquadotto št. 17) je s trudom, pridnostjo in svojo bistroumnostjo se popel do izvrstnega izdelovalca glasovirjev, harmonijev, orgel itd. Izdelaje te instrumente, kakor v velikih mestih: Parizu itd. in ima veliko zalogo najnovejših modernih glasovirjev itd. Vsa svoja dela zagotovi (garantira). Za novo iznajdbo je udobil privilegij od slav. namestništva. Zatorej se priporoča rojak vsem p. n. občinstvu, posebno pa g. učiteljem, duhovnikom. Ako rabijo take instrumente, naj se obernejo do našega rojaka g. Kofola v Tratu. Podpirajmo domače ljudi!

Turško zverstvo. Iz Maribora se poroča: Strašen prizor smo doživeli te dni na tukajšnjem kolodvoru. Pripeljali so se namreč z zagrebškim vlakom turški ujetniki, katerim se je hotelo dati tukaj živeža. Ko so se vstopili v vrste, skoči najedenkrat jeden teh turških besov brez vsakega uzroka na jednega naših vojakov, vrže ga ob tla, ter ga prične neusmiljeno daviti. Naši vojaki so hoteli tovarišu pomagati, a kljubu, da so Turka z bajoneti bodli in uže večkrat ranili, ta okrutnik vendar nij hotel svoje žrtve izpustiti, ter je vojaka toliko časa davil, da je mrtev obležal. Vse to se nij dva trenutka vršilo. Turka, kravečega uže iz mnogih ran, peljali so na prosto pri kolodvoru, da so ga v pričo njegovih soujetnikov ustrelili. Pred smrtjo dejal je Turek, da je hotel umreti, a umoriti je hotel prej še jednega „gjaura“ (kristjanskega psa), a zdaj je zadovoljen.

Vabilo na občni zbor za stavljenje Slomšekovega spomenika 23. septembra 1878 ob 5. uri popoldne v mariborski čitalnici. Načrt je: 1. Nagovor gosp. predsednika. 2. Splošno poročilo tajnika o stavljenju Slomšekovega spomenika. 3. Poročilo tajnikovo in potem posvetovanje o odborovih navetjih gledé a) izročitve Slomšekovega spomenika v last in varstvo stolne cerkve, b) gledé porabe ostalih 900 gold. 5. Sklep zborovanja. 6. Sledi veselica s petjem, pripravljena od čitalničarjem došlim zbornikom na čast! Na zbor povabljeni so: 1. Vsi dekanı na Slovenskem. 2. Vsi predsedniki slovenskih čitalnic. 3. Vsi uredniki slovenskih listov, in 4. odlični domorodci od odbora posebno povabljeni.

V Mariboru 6. sept. 1878. Ožji odbor.

O reji domačih zajcev.

Dobiček, kakoršnega francoski, nemški in italijanski pisatelji, oziroma redivci pri reji domačih zajcev vidijo, ni drugega nego slepotija. Kakor ti gošpodje terdijo, morala bi domača zajka vsak mesec pri ugodni gorkoti (temperaturi) tudi po zimi mladiče imeti; nektere njih sorte, kakor je beli in sivi zajec, morale bi doseči 8 do 12 kil. teže.

Oni pravijo, da koža, posebno srebernega, pepelnastega in kitajskega zajca, potem belega zajca, se plačuje ustrojena po gold. 1.50, neustrojena po 1.20; da si zajci ne izbirajo hrane, temuč da so zadovoljni z najpustejšo travo, plevelom, drevesnim listjem in senom. Gledé na ta vabljeni dobiček, sem sklenil: gojence naše gluhonemice v reji domačih zajcev vaditi in v njih krajih jih vpeljati. Dobiček se mi je zdel gotov, čeravno sem si mislil, da morda je resnica le četertina vsega, kar se v njej piše; kajti za nabiranje in pokladanje piče, kakor za čistenje živalic bi toliko ročič gojencev pripomoglo brez posebnih stroškov, kakor se godi pri družtvih, ki so se v ta namen osnovali.

Ali skušnja s posebno marljivostjo in natančnostjo izvedena, me uči, da one živalice nimajo vsak mesec mladičev, ampak splošno le tri do štiri krat v letu; da teža mesa omenjenih dveh največjih sort pri

najugodniši in tečnejši piči, začeni pokladati že breji sarnici, doseže, komaj 4 1/2 kil., da se omenjene dražecene kože ne plačujejo po gold. 1.50, ampak le po 20 novcev ena.

Tudi je treba pokladati živalicam, da se redijo, ne samo plevla in drevesnega listja, ampak repe, korva, detelje in saj enkrat na dan posevkov ali ovsu. Ob kratkem stvar je dokazana, da z živčim, kterega 150 dom. zajcev potrebuje, se prav lahko redi lepa krava.

Če se račun, da stane piča enega zajca s potrebnim gleštanjem in prehranjenjem na dan samo pitlega 1/2 novca in to akoži 8 mesecev, ker se le po tem nam zamore se svojim mesom ali plodom koristiti, znaša to že gold. 1.20. Srednja čista teža njegovega mesa je navadno omenjeno klajo je 1 1/2 kil., ono se preda, pa še prav teško, le po 40 novcev. To znaša 60 novcev. Če se dostavi še, kakor je bilo rečeno, 25 novcev za kožo in 15 novcev za guoj, vdobi se čisti dobiček enega gold. Gledé pa na to, da znašajo stroški 120 novcev, imamo pri vsakem očitne izgube 20 novcev.

Dobiček toraj zajčereje po napravi v celicah, ki se je tako visoko povzdigoval, je le gola slepotija. Poskušnja, ktero sem z vso mogočo natančnostjo doveršil, ima le to za se, da sem jaz in morda z menoj bo kateri drugi to veliko sleparijo spoznal. Ona dokazuje koliko je verovati dan današnji priporočilom tudi častitih mož ali celih društev.

Ta dogodek je prav podoben onemu o ajlantu (božjem drevesu) in njegovej sviloprejkji, kojih dobiček se pred nekaj leti učenjaki italijanski in fraveoski, kakor tudi cele akademije in kmetijska društva v nebo govzdigovali, med tem ko sem jaz na podlagi natančnih skušenj popolnoma nasprotno pisal. Sedaj ni ga, da bi govoril o tej stvari!

Reja domačih zajcev je samo za kratek čas in morda bi dala kakošen dobiček, če se one živalice redijo na prostem v primerno majhnem številu na kakem posestvu, kjer so jim okolišnosti ugodne.

PAULETIČ.

Tržno poročilo Josip Pipan et Comp. v Trstu dne 18. septembra 1878.

Zadnji pot smo po vsej pravici trdili, da Berlinski kongres se bode radikalno rešil zmešnjav na jutrovem.—Kakor se vidi, je kongres celó vprašanje še bolj zmedel in potegnil v vertinec vojne še nove kroge.—Kedo more torej reči, kaj vse se bo zgodilo v najkrajšem, ali pa daljšem času?

Opravičen je torej pesimizem trgovca.—Kupčija bila je zadnja 2 mesca jako mlačna; stoprav zdaj v septembru začelo je nekaj dela; a naročbe iz notranjih dežel so omejene na bližnje potrebe in tudi za notranjske domače pridelke nij pravega vprašanja iz inostranskega.

Kava.—Prodaja se počasi; cene se nijso uže več časa premaknile, pa so trdne. Fine sorte posebno Ceylon so celó na Angležkem draže, nego tukaj, vsled česar vtegnejo tudi tukaj porasti. Kava Rio velja denes f. 86 do f. 96.—Santos f. 95 do f. 105.—St. Domingo f. 95 do f. 100. Java f. 112 do f. 130, Malabar nativo f. 106 do f. 118.—Ceylon plant. f. 128 do f. 152.—Perl f. 156 do f. 158. Moka f. 122 do 132. i sladka skorja f. 68, nageljuovi cvetlič f. 180, poper f. 44 do f. 46.

Olje.—Po nespremenjenih, precej nizkih cenah; tudi nij misliti, da bi tako hitro kaj poskočilo.—Jedilno olje Lecce od f. 52 do f. 60.—namizno Monte St. Angelo i. 70 do f. 80; najfinjše francosko Aix f. 82 do f. 83. kotonovo I. verste obležano f. 50.—II. vrste v orig. sodih f. 46.—laueno f. 45.

Sadje.—Novo sadje je krasno, pa tudi ceneje od lanskega prav slabega, razun rožičev, ki so se slabo obnesli v vsakem obziru, vsled česar tirjajo lastniki za srednje novo blago po f. 16 do f. 17, 100 K.o. Ege, opaša in rozine vse to sadje je tako lepo in okusno letos, da nže mnogo let nij bilo takega na trgu. Mandlji so letos za polovico ceneji od lani.—Kupčija se sadjem je zdaj še precej velika. Rožiči stari I. vrste f. 11 1/2 do f. 12.—fige v venci novo f. 19.—v sodih puljeske (. 16.—Smurnske v skatljah Sultan I. f. 40 do f. 45.—mandlji sladki f. 86 do f. 90.—rozine I. f. 32 do f. 36.—II. f. 28 do 30.—cvebe črne f. 17.—rudeče f. 19.—opaša iz Sicilije f. 24.—iz Levante f. 18 1/2 do f. 21.—Limoni f. 10—f. 12 zaboji.

Riža—cene so uže več časa enaka; kupčija v tem blagu je mlahova.—Italijanski riž velja od f. 19 1/2 do f. 24.—Raugvon I. f. 18, II. f. 17.

Mast in špeh.—Špeh sopet nekoliko porastel posebno debel, katerega pramanjkuje.—Mast nij spreminih cene in je zdaj resnično še špehom enaka v ceni.—Špeh v zabojih debel od 12 do 14 kosov f. 49 do f. 51—po 17—19 kosov f. 46.—mast Baucroft I. f. 52.—Wilcox I. f. 51.—loj f. 48 do f. 50.

Petrolij.—po ceni; morda ne bode letos navadnega skakanja cene, saj do decembra; v decembru

pa vtegne kaj porasti zaradi povišanja carine in vsled tega močnih naročeb. Petrolij v sodih f. 14 1/2; za oktober november, in december f. 15 1/2.

Domači pridelki.—Fizola in suhih sliv je letos polno povsod, zato pa se oba pridelka močno ponujata, in so jima cena primerno nizke.—Domače maslo in domači sir tudi dijmeta pravega knpa, ker inostransko blago tlači kupčijo.—Fizol zahrevec (koks) se prodaja tu po f. 12 1/2, bel po f. 11 do f. 11 1/2, rudeč bobinec f. 11 1/2, mandolov f. 11 1/2 rudeč navaden f. 9 3/4.—temen rošč f. 9.—rumen f. 9.—porcelanček ali kanarček f. 12 1/2, zelen f. 10 do f. 10 1/2, mešan f. 8 1/2.—maslo I. vrste f. 88 do f. 90; konoplje f. 30.—proso belo f. 12.—navadne suhe slive f. 8 1/2, brdske goriške olupljene slive f. 32 do f. 33. Vse te cene razumejo se za 100 K.o v tuk. magazinah.—

Žita—je letos povsod še precej, zatorej so cene srednje; notranje dežele zdaj malo potrebujejo, zatorej pa je malo dela v žitu na našem trgu; za koruzo je zdaj tudi Sissek ceneji.

Javna zahvala.

Potrtega srca naznanjava bitko zgubo svojega preljubljenega sina Franceta, kateri je v bitki pri Ključki od sovražne krogle zadet padel za domovino in cesarja. Ob enem se prav iskreno zahvaljujeva vsem renškim prijateljem za iskazano nam blagodušno sočutje v nesreči.

ŽALUJOČA RODITELJA PAHOR.

Dunajska borza.

	20 sept.
Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gl. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62 " 40 "
Zlata renta	71 " 50 "
1860 drž. posojilo	110 " 75 "
Akcije narodne banke	794 " — "
Kreditne akcije	231 " 75 "
London	117 " — "
Srebro	100 " 15 "
Napol.	9 " 38 "
C. kr. cekini	5 " 61 "
Državne marke	

Z. 542.

C. S. D.

Razpis učiteljskih služeb.

V tukajšnjem šolskem okraju so sledeče učiteljske službe z letno plačo III. verste i stanovanjem v naravi ali pa postavnim odškodovanjem izpraznjene:

1. Služba enega učitelja v Brezovici;
2. Služba enega učitelja v Podgradu (Castelnuovo).
3. Služba ene učiteljice v Jelšanah. Pri teh šolah je učni jezik slovenski.

Prosilci naj svoje po postavi 3. novembra 1874 dokumentirane prošnje, ako so v službi, potem predpostavljene oblasti, sicer naravnost, najpozneje do 10. oktobra l. t. le sem predložijo.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET

Voloska dne 8. Septembra 1878.

Wir empfehlen geschäftl. als bestes und Preisw. rd. gutes.

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettunterlagen, Zelstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

V pošteno rodbino se sprejmo šolarji v stanovanje. V rodbini se govori slovensko in nemško. Več pove uredništvo „Soče“.

Važno oznanilo.

S pomočjo slavnoznane prahu Iwells zamore si vsakdo v nekaterih minutih, in ne da bi se motil z umetno zloženimi stroji, napravljati PIVO, odlično po svojem okusu in po zdravstvenih lastnostih in nič niže od onih piv, ki se narejajo v Čaveni, na Dunaji, na Bavarskem, in sicer prav po ceni, kajti liter stane, če se vsi stroški vračunijo, samo 14 centezimov.

Navadna cena zaboja za 125 litrov 6 gl.
" " " " " 60 " 3 "
" " " " " 30 " 2 "

(Prosto poštnine v vsej Italiji in Avstriji.)

V vsakem zaboju je prav razumljiv poduk, kako se ima ravnati, kar je tako lahko, da se ni mogoče zmotiti.

Naročuje se pri

G. Perino in Coggiola (Italia).

Prva in najcenejša zaloga

ŠOLSKIH KNJIG

za vse šole, ob enem prodaja učnih knjig c. k. zaloge šolskih knjig na Dunaji.

Trajno vezanje knjig se preskrbi za samo 10 kr. od knjige.

Vsa pisna priprava, posebno zapisne knjižice, priprava za risanje itd. je tu na izbor po prav spodobnih cenah.

FR. WOKULAT, knjigotržec.

Javna dražba.

Na Colu pri Repnem se bode zidala nova šolska hiša. Stroški za njo so cenjeni na f. 2919:88 brez zidarskega kamena, apna peska in vode. Povzetnik položi f. 100 varščine. Javna dražba bo 25. septembra t. l. v Repnem od 9—11 ure zjutraj. Načert in prevdarek sta razpoložena pri c. kr. okraj. š. svetu v Sežani in pri predsedniku kraj. š. svetu na Colu g. Ant. Guštinu

Naznanilo.

Podpisano voditeljstvo jemlje si čast naznanjati, da prične reden poduk šolskega leta 1878/79 na našej šoli s 1. oktobrom t. l. Dečki in deklice se bodo vpisovali 30. septembra od 10—12 ure predp. v šolskih prostorih (stara sladkornica), in sicer ne gledé na vero. Za katoliške otroke smo dobili letos posebnega kateheta.

V Gorici 19. septembra 1878.

Voditeljstvo evangelijske privatne šole.

Razpis službe občinskega tajnika.

Razpisuje se služba občinskega tajnika z letno plačo 420 gold., mnogim stranskim zašlužkom, za neoženjene tudi prostim stanovanjem in za oženjene pa s primernim stanovanjem po jako nizki ceni.

Prošnje naj se vložé pri podpisnem županstvu do 10. okt. t. l. Dokazati je: popolna smožnost slovensčine in nemščine ter s pričevalom o dosedanem službovanju in spretnosti v obč. uradovanju.

Županstvo v Naklem (z. p. Divača) 16. sept. 1878.

FERKO MAHORČIČ, nadžupan.